הַגָּהָה: וּמִי שֶׁאֵינוֹ יָרֵא לְנַפְשׁוֹ (ג) אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת כָּל יָמָיו (כל בו (סי׳ סט) ומנהגים), (ו) רַק צָרִיךְ הַתָּרָה כְּמוֹ שְׁאָר נֶדֶר ((כל בו) [בית יוסף] (ד״ה כתב הכלבו)): **ג** ד**הַמִּתְעַנֶּה פַּעַם אַחַת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (ז) תַּעֲנִית (ג) [ג] חֲלוֹם, אִם הָיָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן,** (ד) **צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת (ח) שְׁנֵי הַיָּמִים (ט) כָּל יָמָיו, וְאִם הָיָה בְּיוֹם שֵׁנִי,** ה**יִתְעַנֶּה כָּל יָמָיו (י) יוֹם שֵׁנִי בִּלְבַד.** הַגָּהָה: (יא) וְאֵין צָרִיךְ (ה) לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ, (יב) דְּהָא יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִצְוָה לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (תרומת הדשן סימן רע״ח). וְאֵין אוֹמְרִים עֲנֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, (יג) כְּמוֹ שֶׁאֵין אוֹמְרִים בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים (הגהות מנהגים (יום קנ״ב)):

ד הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי (שם) וְהָאֲגוּר (שם) בְּשֵׁם אַגָּדָה (שם) שֶׁקִּבָּלָה מִמְּקוֹרֵינוּ.
ה תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן רע״ח.

תקצח וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [*] א**רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת** (א) **אוֹמְרִים 'צִדְקָתְךָ' בְּמִנְחָה.** הַגָּהָה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלֹּא לְאָמְרוֹ (ר״ן סוף ראש השנה (ט. ד״ה גמ׳) ומנהגים (בהקדמה, ומנהגי ר״ה)), וְכֵן אָנוּ נוֹהֲגִים:

א טוּר בְּשֵׁם רַב עַמְרָם, וְהַכָּל בּוֹ (סי׳ סו) בְּשֵׁם רַב הַאי.

א טוּר בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (מס׳ ברכות סי׳ צז), וְכֵן כָּתַב הָרֹא״ש בְּסוֹף רֹאשׁ הַשָּׁנָה (פ״ד סי׳ יד).

תקצט וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [*] (א) א**לֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת,** (ב) **אוֹמְרִים וַתּוֹדִיעֵנוּ:**

א מִימְרָא דְּרַב וּשְׁמוּאֵל בְּיֹצֵה (ג׳) [ד׳] (ע״ב), וּכְרָבָא דַּף (ד׳) [ה׳] (ע״ב).

תר בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְדִינֵי הַקִּדּוּשׁ. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א א**בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן, וְכֵן מַה שֶּׁנִּצּוֹד בּוֹ, וְכֵן מַה שֶּׁנִּתְלַשׁ בּוֹ,** (א) **אָסוּר בַּשֵּׁנִי.** הַגָּהָה: וּכְבָר

בֵּאֵר הֵיטֵב

לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה לִי רְאָיָה מֵחַנָּה וְאֶלְקָנָה אִישׁ הָאֱלֹהִים שֶׁאָכְלוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכֵן מִבֹּאר בִּנְחָמְיָה ח׳ (פסוק י) 'אִכְלוּ מַשְׁמַנִּים וּשְׁתוּ מַמְתַקִּים' בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּבְמַגִּיד מֵישָׁרִים (סוף) פָּרָשָׁה נִצָּבִים כָּתַב שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל בָּשָׂר וְלִשְׁתּוֹת יַיִן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה: **ב** (ב) **אֵין צָרִיךְ.** וְכֵן עָשָׂה מַעֲשֶׂה הָרַ״ם לְזַנְזֵנוֹ בְּסַפָּר שְׁתֵּי יָדוֹת (מערכי סוף ערך תענית). וְעַל כָּל פָּנִים בְּלֵילָה שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אָסוּר לְהִתְעַנּוֹת כְּמוֹ בְּשְׁאָר יוֹם טוֹב. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). וְהַמִּתְעַנֶּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אוֹ בְּשְׁאָר יוֹם טוֹב אָסוּר לְבַשֵּׁל לְאַחֲרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תקכ״ז סָעִיף כ׳ בְּהַגָּ״ה, עַיֵּן שָׁם: **ג** (ג) **חֲלוֹם.** וְאִם הוּא סָפֵק אִם הוּא מֵהַחֲלוֹמוֹת שֶׁמִּתְעַנִּים בְּשַׁבָּת, אֵין לְהִתְעַנּוֹת. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י): (ד) **צָרִיךְ.** וּמִי שֶׁאֵינוֹ יָרֵא אֵין צָרִיךְ כְּדַלְעֵיל (ס״ב). עַיֵּן מִנְהָגִים: (ה) **לְמֵיתַב.** אֲפִלּוּ חָל בְּשַׁבָּת:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִשּׁוּם דְּהוֹכִיחַ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּף י״ח (ע״ב) דְּקָאָמַר בְּשִׁלְשָׁה בְּתִשְׁרֵי בְּטֵלָה אַדְּרַבָּתָא כו׳ דִּלְפִי הַמַּסְקָנָא מִצְוָה לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְדָחָה רְאָיַת הַשּׁ״ז סִימָן תקצ״ז (סק״א) עַיֵּן שָׁם, וְכָתַב שִׁשְּׁלִשָּׁה לוֹמְדִים אֶחָרִים הַתִּירוּ לוֹ אָמְרִתִּי הוֹאִיל וְהַהֶתֵּר, מֵאֲחַר דְּאִיכָּא דְּעוֹת דְּבָרִיעֲבַד מֻהֳנֵי הַתָּרָה עַל דַּעַת רַבִּים, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּשַׁאֲגַת אֲרִיֵה סִימָן (כ״א) [ק״א] הֲבִיא רְאָיָה מִשּׁ״ס דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּלְעֵיל דְּאָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְעַיֵּן שָׁם סִימָן ק״ב דְּלֹא מַבָּעְיָא שֶׁאָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ, אֶלָּא דִּשְׁמַחְתּוֹ מִצְוָה כְּשְׁאָר יוֹם טוֹב, לְחַיֵּב בְּקִדּוּשׁ כְּשְׁאָר יוֹם טוֹב, וְאָסוּר לְטָעֵם כְּלוּם קֹדֶם קִדּוּשׁ, וְאֵין קִדּוּשׁ אֶלָּא בִּמְקוֹם סְעֻדָּה, וְכָל סְעֻדַּת יוֹם טוֹב עָלֶיהָ: **ג** [ג] **חֲלוֹם.** עַיֵּן לְעֵיל סִימָן רפ״ח בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה שָׁם (סק״א) מִדִּינִים אֵלּוּ. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ב) שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת כְּמַעַט כָּל הַיּוֹם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מִתְבּוֹדֵד וְלוֹמֵד לְקַיֵּם כָּלוֹ לַה׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (עיין מחזיק ברכה סי׳ רפח ס״ק יב) בְּמִתְעַנֶּה תַּעֲנִית חֲלוֹם בְּשַׁבָּת:

א [בשו״ע] **רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל כו׳.** וְעַיֵּן תַּשְׁבֵּ״ץ חֵלֶק ג׳ סִימָן (קע״ז) [קע״ו] וּבְחֵלֶק ב׳ סִימָן רמ״ח וּבְיָבִין שְׁמוּעָה לְרַשְׁבַּ״ץ רֵישׁ מַאֲמַר חָמֵץ. וְעַיֵּן בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק״ב) מִשָּׁם אַרְחוֹת חַיִּים (הל׳ ר״ה דין סדר תפלת ר״ה סי׳ יח) בְּשֵׁם בַּעַל הָעִתִּים דְּמִקּוֹמוֹת שֶׁאוֹמְרִים אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ בְּשַׁבָּת אֵין אוֹמְרִים אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ דְּתַקִּינוּ רַבָּנָן קַדְמָאֵי וְאַחַר כָּךְ צִדְקָתְךָ וְכֵן כָּתַב בְּשֵׁרִי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה סִימָן תרכ״ב (הגה״ט) דְּאַף דְּצִדְקָתְךָ תְּדִיר, מִכָּל מָקוֹם אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ נֶאֱמַר בְּשַׁחֲרִית וּבְמִנְחָה וְצִדְקָתְךָ רַק בְּמִנְחָה. וּבִרְכֵי יוֹסֵף סִימָן תרמ״ג (סק״ב) הַקְשָׁה עַל זֶה מִסַּכָּה דַּף (נ׳) (ב״ר) (ע״א) דְּסָבְרִינָא לֵיהּ לְרַבָּה בַּר בַּר חָנָה דִּזְמַן תְּדִיר וְאַחַר כָּךְ סָכָה מִשּׁוּם דִּזְמַן תְּדִיר כו׳, עַיֵּן שָׁם וּבְתִשְׁבֹּכֶת כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה סִימָן נ׳, וְעַיֵּן סִימָן תרכ״ב (ס״ג):

א [בשו״ע] **לֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כו׳.** הַמְנָהָג שֶׁמִּתְפַּלְּלִים מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר אַף שֶׁלֹּא בֵּרְכוּ עֲדַיִן בִּרְכַּת מְאוֹרֵי הָאֵשׁ. וְכָתַב בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק״ב) שֶׁצָּרִיךְ עִיּוּן לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב בִּבְרְכֵי יוֹסֵף סִימָן תרצ״ג (סק״א) [דְּרִבְוָתָא קַמְאֵי] וּבְתַרְאֵי סְבִירָא לְהוּ שְׁאֵין לְהָנוֹת מֵהָאוֹר קֹדֶם בְּרָכָה, עַיֵּן שָׁם. אַף גַּם שָׁם בְּקְרִיאַת מְגִלָּה אֵין נוֹהֲגִין לוֹמַר תְּחִלָּה בִּרְכַּת הָאוֹר, וְעַיֵּן שָׁם, וְכָאן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לְהָקֵל טְפֵי שְׁאֵין זֶה הֲנָאָה גְּמוּרָה דְּקָצַת שְׁגִזְרָה בְּפִיו, וּמִכָּל מָקוֹם רָאוּי לְכַתְּחִלָּה לְמִי שֶׁשָּׁגוּר בְּפִיו הַתְּפִלָּה [שֶׁיֹּאמְרֶנָּה] בְּעֵל פֶּה. וְאָמְנָם נִרְאֶה דְּמִיָּד שֶׁמַּבְדִּיל בְּתְפִלָּה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ו) אֲבָל בַּלַּיְלָה שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּוַדַּאי אָסוּר לְהִתְעַנּוֹת לְכֻלֵּי עָלְמָא כְּמוֹ בְּשְׁאָר יוֹם טוֹב: (ו) **רַק צָרִיךְ הַתָּרָה וְכו׳.** עַיֵּן יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רי״ד (ס״א) דְּמַשְׁמַע שָׁם דְּמִנְהָג שֶׁל מִצְוָה שֶׁנַּעֲשָׂה כְּנֶדֶר הוּא רַק כְּשֶׁהֶרְגֵּל בָּהּ, אוֹ אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת וְחָשַׁב בְּשָׁעַת מַעֲשֶׂה שֶׁיִּנְהֹג כֵּן לְעוֹלָם, אֲבָל בְּלָאו הָכִי אֵין נַעֲשֶׂה כְּנֶדֶר עַל יְדֵי שֶׁעָשָׂאהּ פַּעַם אַחַת: **ג** (ז) **תַּעֲנִית חֲלוֹם.** וְאִם הוּא סָפֵק אִם הוּא מֵהַחֲלוֹמוֹת שֶׁמִּתְעַנִּים בְּשַׁבָּת, אֵין לְהִתְעַנּוֹת: (ח) **שְׁנֵי הַיָּמִים וְכו׳.** דְּתַרְוַיְיהוּ הֵן כְּיוֹם אֶחָד, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ת״ר (ס״א): (ט) **כָּל יָמָיו.** וּמִכָּל מָקוֹם מִי שֶׁאֵין יָרֵא לְנַפְשׁוֹ אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת וּכְדִלְעֵיל (ס״ב): (י) **יוֹם שֵׁנִי בִּלְבַד.** אֲבָל יוֹם רִאשׁוֹן לֹא יִתְעַנֶּה כְּלָל, (יא) לְפִי שֶׁיּוֹם הָרִאשׁוֹן הוּא דְּאוֹרַיְיתָא וְאֵינוֹ נִגְרָר אַחַר יוֹם שֵׁנִי, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בּוֹ אֲפִלּוּ קִדּוּשׁ שֶׁל שַׁחֲרִית: (יא) **וְאֵין צָרִיךְ לְמֵיתַב וְכו׳.** אֲפִלּוּ (ה) חָל בְּשַׁבָּת: (יב) **דְּהָא יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִצְוָה לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.** וְאַף דְּאֵין הֲלָכָה כֵּן וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף א׳, מִכָּל מָקוֹם עַל כָּל פָּנִים לֹא נַחֲזִיק זֶה לַעֲבֵרָה שֶׁיְּצָטָרֵךְ אַחַר כָּךְ לְהִתְעַנּוֹת עַל זֶה בַּחֹל. מִי שֶׁקִּבֵּל עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, (ט) אֵינוֹ דּוֹמֶה לְמִי שֶׁקִּבֵּל עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב דְּאֵין

שַׁעַר הַצִּיּוּן

צָרִיךְ לְהַזְכִּיר בּוֹ מַעֲנֵנוּ שֶׁל יוֹם. וְעַל כָּרְחֵךְ כִּדְפַרְשִׁתִּי דְּהָא דְּקָאָמַר שֶׁהוּא דְּאוֹרַיְיתָא אֵיּוֹם קָאֵי, וּכְרוּר בְּעָזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ:

ג (ו) כֵּן נִרְאֶה לִי כַּוָּנַת מַהַרַ״ם (מרוטנבורג ד״פ סי׳ נד) שֶׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ג׳, וְיוֹסֵר מֵעָלָיו קְשִׁיַּת הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם. גַּם לֹא אָבִין אֵיךְ הֵבִין דִּבְרֵי מַהַרַ״ם בְּאֹפֶן אַחֵר, שֶׁהִתְעַנָּה וְגַם קִדֵּשׁ, וַאֲפִלּוּ אִם תִּמְצֵי לוֹמַר שֶׁבְּדֵרֶךְ לְהוֹצִיא בְּנֵי בֵּיתוֹ וְלֹא שָׁתָה, אֵיךְ יָצָא בִּבְרָכָה בְּעֶלְמָא יְדֵי קִדּוּשׁ דְּאוֹרַיְיתָא, הֲלֹא (ז) פּוֹסְקִים: (ז) פּוֹסְקִים: (ח) פּוֹסְקִים: (ט) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב הכל בו), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): **א (י)** פּוֹסְקִים: **א (יא)** פּוֹסְקִים:

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah